

Aan de informateur, Mevrouw M.I. Hamer
De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 27 mei 2021

Geachte mevrouw Hamer,

Het landelijk expertisecentrum Pharos vraagt uw aandacht voor het volgende:

Geef de aanpak van gezondheidsverschillen een plek in het regeerakkoord

In Nederland gaan mensen met een lage opleiding zes jaar eerder dood dan mensen met een hoge opleiding. Ook leven ze vijftien jaar minder in goed ervaren gezondheid. We kunnen de gezondheid van deze grote groep Nederlanders versterken en zorgkosten terugdringen als er zowel landelijk als lokaal volop wordt geïnvesteerd in het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Een stevige en brede aanpak van gezondheidsverschillen verdient een plek in het toekomstige regeerakkoord.

Investeer in lokaal maatwerk

Een effectieve aanpak van gezondheidsverschillen vraagt om een landelijke inzet én lokaal maatwerk. In 150 GIDS-gemeenten¹ is de afgelopen jaren stevig ingezet op het terugdringen van gezondheidsverschillen. Dit doen zij nu met behulp van middelen van het Rijk en ondersteuning van het programma lokale aanpak gezondheidsachterstanden, GezondIn. Hierdoor zijn goede domeinoverstijgende aanpakken ontstaan en samenwerkingsverbanden met lokale partners uit diverse sectoren. Deze brede aanpak is nodig aangezien gezondheidsachterstanden mede veroorzaakt worden door zaken als: armoede, stress door schulden, gebrek aan bestaanszekerheid en een ongezonde of onveilige leefomgeving. Het nieuwe kabinet moet zorgen dat gemeenten kunnen behouden én voortzetten wat zij in de afgelopen 7 jaar met GIDS hebben opgebouwd. Hiervoor blijven financiële middelen nodig: wij pleiten voor structureel gemeentelijk budget vanuit het Rijk voor een duurzame aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen.

Kennisinfrastructuur

In de afgelopen jaren heeft GezondIn, uitgevoerd door Pharos en Platform31, een leer- en ontwikkelomgeving gecreëerd in en tussen deze 150 GIDS-gemeenten. We doen dat door lokale praktijkervaringen, goede voorbeelden en kennis op te halen, deze te verrijken met actuele (inter)nationale kennis en opnieuw te delen met alle gemeenten. Ook wordt het

---

¹ Er zijn 150 GIDS- gemeenten die met financiële middelen van het Rijk werken aan de lokale aanpak van gezondheidsachterstanden. GIDS staat voor Gezond in de Stad.

onderling leren gefaciliteerd door leerkringen, studiedagen en webinars voor gemeenten. Deze kennisinfrastructuur biedt een goede basis voor de verdere ontwikkeling van de aanpak van gezondheidsverschillen, maar kan zeker ook benut worden ter versterking van een regionale preventie aanpak, zoals genoemd in de Discussienota 'Zorg voor de Toekomst' van VWS.

Investeer in een krachtige sociale basis

Een krachtige sociale basis in gemeenten is een voorwaarde om mensen gezond te houden, zeker voor mensen met een groot risico op gezondheidsachterstanden. De coronacrisis onderstreept het belang van een goede sociale basis. Investeren aan de voorkant kan problemen en dure zorg later voorkomen. Pharos roept het nieuwe kabinet op om ervoor te zorgen dat gemeenten hun verantwoordelijkheid voor een stevige sociale basis kunnen waarmaken. Dit vraagt om een structureel lokaal budget om deze essentiële functie te behouden en te versterken.

Ondersteun de lokale aanpak met landelijke maatregelen

Gemeenten investeren samen met lokale partners in de aanpak van gezondheidsverschillen, maar zij kunnen dit niet alleen. Het Rijk moet de lokale aanpak ondersteunen met landelijke maatregelen. Bijvoorbeeld beperking van het aanbod van ongezonde producten en andere (prijs)maatregelen, verbetering van de luchtkwaliteit en goede scholen en woningen. Maak vanuit het rijk meer financiële middelen vrij voor de aanpak van gezondheidsachterstanden. Zie ook aanbeveling 5 in het recente rapport van de RVS '[Een eerlijke kans op gezond leven.](#)'

Voorkom dat de tweedeling groter wordt

Op het risico van een grotere tweedeling in de samenleving als gevolg van de coronacrisis wordt in meerdere rapporten gewezen ². Er is een direct verband tussen deze tweedeling en sociaaleconomische gezondheidsverschillen. De herstelplannen die nu worden gemaakt bieden een kans om de trend te keren. Geef alle ambtenaren – lokaal én landelijk- de opdracht mee om plannen te maken die gelijke kansen voor iedereen vergroten, de meest kwetsbare burger voorop. Toets alle herstelplannen en wet- en regelgeving in de komende kabinetsperiode op de impact op groepen met een lagere sociaaleconomische positie. Als een plan de tweedeling blijkt te vergroten, dan moet het terug naar de tekentafel.

De groeiende tweedeling en de grote gezondheidsverschillen in ons land vormen een belangrijke opdracht voor het nieuwe kabinet. Geef deze opgave een plek in het toekomstige regeerakkoord!

Voor meer informatie verwijzen we u naar de website www.GezondIn.nu. U kunt ook contact opnemen met programmamanager Daphne Ketelaars via 06-43154643 of d.ketelaars@pharos.nl.

Hartelijke groet,
Patricia Heijdenrijk
Directeur bestuurder Pharos

² Zie onder andere: [Een jaar met corona, Ontwikkelingen in de maatschappelijke gevolgen van corona. Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2021](#). [Advies van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving 05-03-2021: Wissels omzetten voor een veerkrachtige samenleving. Vier prioriteiten voor de nieuwe kabinetsperiode](#).